

TÍTULO SUPERIOR EN CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DE BENS CULTURAIS

Escola Superior de Conservación e Restauración de BBCC de Galicia

Teoría e práctica das técnicas dos bens escultóricos I

Departamento: Tecnoloxía e procedementos dos bens culturais

Obrigatoria da especialidade	Curso: 3º escultura	1º Cuadrimestre	4 ECTS
------------------------------	---------------------	-----------------	--------

Teórico-práctica

Profesora: Carmen Lage Veloso
egalclv@gmail.com

Horario: 4 horas semanais

DESCRIPCIÓN DA MATERIA

Teoría e práctica dos diferentes procedementos e técnicas dos bens escultóricos, para a súa aplicación na conservación e restauración. Metodoloxía e materiais. Identificación das técnicas. Coñecemento e execución dos distintos procesos de elaboración do ben cultural. Métodos de copia e reprodución.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS

T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.
T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.
T16	Usar os medios e recursos ao seu alcance con responsabilidade cara ao patrimonio cultural e medioambiental.
T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social da importancia do patrimonio cultural, a súa incidencia nos diferentes ámbitos a a súa capacidade de xerar valores significativos.

COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN

X1	Contextualizar o ben cultural, entendendo o seu significado como testemuña documental para o seu respecto e transmisión.
X2	Coñecer e identificar a composición material do ben cultural e os procedementos e técnicas empregados na súa elaboración.
X8	Desenvolver habilidades, destrezas e sensibilidades para aplicar e realizar os tratamentos de conservación e restauración
X11	Acadar a capacidade de colaborar e traballar en equipo con outros profesionais, establecendo os mecanismos axeitados de comprensión e diálogo interdisciplinario.
X15	Coñecer os riscos laborais e as medidas e normas de seguridade e saúde e a súa aplicación para o restaurador, os bens culturais e o medio

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE DE ESCULTURA

EE5	Establecer un diálogo interdisciplinario con outros profesionais relacionados co ámbito do patrimonio cultural, especialmente no concernerente ao escultórico.
EE10	Utilizar os recursos que as novas tecnoloxías facilitan para o desenvolvemento do exercicio profesional.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA MATERIA	
Coñecer os distintos materiais empregados para a creación de escultura policromada e normativa básica como a correcta forma de aplicación, compatibilidades e diferentes usos (segundo a técnica empregada), características dos mesmos e posibilidades plásticas.	
Acadar a capacidade, como consecuencia do coñecemento dos materiais constitutivos dos bens escultóricos en madeira policromada e as súas compatibilidades, de comprender mellor as causas que provocan a degradación das obras (aplicación pouco correcta dos materiais, técnica defectuosa, factores ambientais, etc.) e evitalas.	
Coñecer as técnicas tradicionais en escultura de madeira policromada.	
Acadar a capacidade do coñecemento práctico de diferentes técnicas escultóricas en madeira policromada.	
Comprender e aplicar os diferentes procedementos e técnicas construtivas en produción de escultura en madeira policromada.	
Acadar a capacidade de coñecemento da dinámica das obras e as distintas fases de que consta o proceso de elaboración, a través de un contacto directo coas mesmas.	
Comprender e aplicar a potencialidade de cada técnica.	
Comprender e aplicar as normas de seguridade, hixiene, saúde e medio ambiente da actividade dun obradoiro.	

UNIDADES DIDÁCTICAS		
Unidade	Subtemas	% no total da materia
1. Ferramentas tradicionais en escultura en madeira policromada. Afiado e asentado. Conservación e seguridade no manexo de ferramentas perigosas.	Preparación do obradoiro	11%
2. A madeira, corte e secado. A importancia da veta.	Prácticas	5%
3. Talla.	Preparacións	28%
4. Estucados.	Preparación	11%
5. Dourado.	Prácticas	17%
6. Policromía.	Fabricación e práctica	23%
7. Pátinas e tratamentos de superficie	Preparación	5%

PLANIFICACIÓN DOCENTE

Metodoloxías	Horas aula	Horas fóra	Total
Actividades introdutorias	1		1
Sesión maxistral	9		9
Resolución de problemas ou exercicios	12	20	32
Prácticas de laboratorio	50		50
Traballo autónomo		8	8
Total	72	28	100

METODOLOXIA DOCENTE

Metodoloxía	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a presentar a materia e tomar contacto co alumnado
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas ou exercicios.	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a propostas concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais. Desenvólvense en espazos especiais con dotación especializada (aula de debuxo).

SISTEMAS DE AVALIACIÓN

Método	Criterios	% avaliación
Traballos e resolución de problemas e exercicios.	<ul style="list-style-type: none"> Puntualidade na entrega. Asimilación e aplicación dos coñecementos adquiridos. Calidade: rigor técnico; grao de aplicación de conceptos teórico. Responsabilidade no traballo. 	80,00%
Observación sistemática a través do seguimento do traballo na aula-taller	<ul style="list-style-type: none"> Participación Interese Capacidade de organización 	20%

OUTROS COMENTARIOS A AVALIACIÓN E MEDIDAS DE RECUPERACIÓN

Será imprescindible a execución de todos os traballos propostos nas diferentes unidades didácticas así como a entrega dos mesmos nas datas establecidas.

Informarase o longo de todo o curso ó alumnado sobre a avaliación de cada un dos traballos propostos a través da plataforma educativa MOODLE. Ó rematar o curso, na convocatoria ordinaria, realizaranse unha nova entrega de traballos que servirá de recuperación dos traballos non superados, sempre e cando forán

entregados dentro das datas establecidas.

Todos os alumnos teñen o dereito a ser avaliados mediante unha proba final extraordinaria. De cara á avaliación extraordinaria, o alumno terá que realizar unha proba escrita e, unha vez superada esta, unha proba práctica da materia. Ademais, poderán programarse actividades de recuperación especificamente orientadas ó alumnado que non teña superado a convocatoria ordinaria, no mes de xuño.

Dadas as especiais circunstancias académicas que afectan ós alumnos LOGSE que pretenden obter a titulación LOE, e considerando que xa cursaron materias similares nos estudos de diplomados (Procedementos e técnicas artísticas dos bens escultóricos e historia das técnicas escultóricas), enténdese que a adquisición das competencias perseguidas nesta materia se poden lograr mediante tarefas específicas que garantan unha renovación das aptitudes e coñecementos. Para tal fin propónse unha participación activa na plataforma de ensino moodle onde este alumnado aportará a través da súa experiencia profesional neste campo e mediante a súa participación nos foros e blogs, entradas sobre aquelas unidades didácticas propostas durante o curso. Establecerase un nº mínimo de aportacións para a superación da materia e terase en conta a calidade das entradas, os recursos propios aportados así como os referentes documentais e enlaces facilitados. Trátase dunha actividade colaborativa na que preténdese fomentar o emprego dos recursos TIC entre este tipo de alumnado e facilitar una plataforma de traballo e coñecemento online para o alumnado matriculado nesta materia.

ATENCIÓN PERSONALIZADA

Ofrecerase atención personalizada ao alumnado durante todo o curso. As titorías docentes desenvolveranse polas tardes previa cita co profesor.

Farase un seguimento das datas de entrega de cada traballo proposto na aula así como das emendas suxeridas polo profesor e cualificación outorgada.

BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA

- **Manual para el artista. Medios y técnicas.** Margaret Krung. BLUME. 2008, p.256.
- **El manual del artista.** Ray Smith. BLUME. 1991, p. 352.
- **Los materiais del arte.** Ralf Mayer.
- **Conceptos fundamentais del lenguaje escultórico.** VVAA. AKAL. Bellas Artes.
- **El libro del arte.** Cennino Cennini. Akal. 2006. p. 264.
- **El recetario industrial.** VVAA. Espasa Calpe.
- **Las técnicas artísticas.** Corrado Maltese. Manual arte. Cátedra.
- **Procedimientos y materiales en la obra escultórica.** VVAA. Akal Bellas Artes. 2009. p.207.
- **Técnicas y materiales del arte.** Antonella Fuga. Electa. 2004. p. 384.
- **Técnicas escultóricas.** Claire Waite Brown. Evergreen. 2007. p. 192.
- **Enciclopedia de las técnicas escultóricas.** John Plowman. Acanto. 2008. p. 176.